

STANOVISKO VLÁDY

**k návrhu poslanců Ivana Bartoše, Jakuba Michálka, Radka Holomčíka
a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném
přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 340/2015 Sb.,
o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv
a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů
(sněmovní tisk č. 50)**

Vláda na své schůzi dne 7. února 2018 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 50), a zaujala k tomuto návrhu **neutrální stanovisko**, a to zejména z těchto důvodů:

1. Vláda se obecně plně ztotožňuje s předkladatelem v zájmu na transparentním fungování veřejné správy a na co nejpřesnějším vymezení povinných subjektů podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Domnívá se však, že vývoj rozhodovací praxe a judikatury na úseku zákona o svobodném přístupu k informacím, včetně nálezu Ústavního soudu ze dne 20. června 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16, kterým došlo k odklonu od doposud zastávané doktríny o povaze obchodních společností směrem k vynětí těchto subjektů z okruhu povinných subjektů podle zákona o svobodném přístupu k informacím, by měl být do zákona promítnut komplexně.
2. Vláda jednoznačně deklaruje zájem na existenci a dalším rozvoji efektivního kontrolního mechanismu chránícího majetkové zájmy státu, potažmo územních samosprávných celků. Prosadit změnu zákona o registru smluv se vláda zavázala i ve svém Programovém prohlášení. Vláda ovšem připomíná, že nastavení takového kontrolního mechanismu vedle požadavku na transparenci musí též zohledňovat požadavky na ochranu oprávněných zájmů dotčených subjektů působících v tržním prostředí. V dané souvislosti považuje vláda za vhodné upozornit na skutečnost, že Ústavní soud projednává pod sp. zn. Pl. ÚS 32/17 návrh skupiny 30 senátorů na zrušení celého zákona o registru smluv, přičemž závěry Ústavního soudu o ústavní konformitě daného právního předpisu mohou být pro vývoj předmětné právní úpravy stěžejní.
3. Vláda připomíná, že stávající ustanovení § 3 odst. 2 písm. r) zákona o registru smluv, upravující výjimku z povinnosti uveřejnění smlouvy prostřednictvím registru smluv, které se nyní navrhuje zrušit, bylo do právního řádu vloženo na základě široké diskuze

novelou provedenou zákonem č. 249/2017 Sb., který nabyl účinnosti až dne 18. srpna 2017. Případné zrušení tohoto ustanovení by tak mělo být výsledkem širšího konsenzu, aby výsledná právní úprava byla stabilní i z dlouhodobé perspektivy.

4. Vláda je nucena vyjádřit pochybnost, zda lze od předložené novely zákona o svobodném přístupu k informacím očekávat naplnění cílů sledovaných předkladatelem, zejména možnost jednoznačného seznatelnosti povinnosti určitého subjektu poskytovat informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Navržená definice povinných subjektů užívající terminologii zákona o obchodních korporacích nepokrývá v plném rozsahu okruh osob, v nichž může stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky, a to případně i prostřednictvím jiné právnické osoby, nabývat většinovou majetkovou účast. Navržené rozšíření definice povinných subjektů nesnižuje s ohledem na užitou terminologii zákona o obchodních korporacích riziko budoucích aplikačních problémů. Navrhovaná povinnosti zapsat do veřejného rejstříku podle zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejných rejstřících“), údaj o tom, že je daná právnická osoba povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím, by tak dopadla pouze na část povinných subjektů. V důsledku shora uvedeného by nedošlo k výrazné změně v jistotě žadatele o informace oproti stávajícímu stavu, kdy povinný subjekt zveřejňuje informace v rozsahu a způsobem podle § 5 zákona o svobodném přístupu k informacím. Dále vláda upozorňuje, že veřejný rejstřík podle zákona o veřejných rejstřících není nástrojem pro provádění práva na informace podle čl. 17 Listiny základních práv a svobod, přičemž ani principy formální a materiální publicity a tím méně pak sankční mechanismus upravený zákonem o veřejných rejstřících (kdy mezní sankcí může být zrušení zapsané osoby s likvidací) nebyly koncipovány jako nástroje ochrany práva na informace. K tomu vláda doplňuje, že návrh nezvažuje vliv navrhované úpravy na administrativní zátěž povinných subjektů a náklady povinných subjektů spojených se zápisem nových skutečností do veřejného rejstříku a pomíjí i dopady na rozhodovací kapacitu soudů.
5. K navržené změně zákona o registru smluv vláda dále uvádí, že s ohledem na významné důsledky změny právní úpravy pro postavení dotčených právnických osob v rámci hospodářské soutěže a s tím spojené možné ohrožení fiskálních zájmů státu, potažmo majetkových zájmů územně samosprávných celků, je na místě velmi zdrženlivý přístup. Důkladně by mělo být zváženo vypuštění stávajících ustanovení § 3 odst. 2 písm. h) a písm. r) citovaného zákona, upravujících výjimky z obecné povinnosti uveřejňování v daném ustanovení specifikovaných smluv, stejně jako vypuštění souvisejícího ustanovení § 7 odst. 3 zákona, neboť předpokládaný hospodářský

a finanční dosah navrhované změny, zejména nároky na státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí, by měl být podložen kvalifikovaným odhadem nad rámec obecně formulovaného předpokladu pozitivního dopadu nové úpravy na míru obezřetnosti členů orgánů státem přímo či nepřímo ovládaných právnických osob.